

DR. BÉKÉSI LÍVIA orvos ezredes

**A honvéd-munkaegészségügy helyzetelemzése,
fejlesztésének irányelvei békeellátásban, illetve
rendkívüli helyzetben**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése
és hivatalos bírálatai

(TÉZISFÜZET)

Tudományos témavezető:

Dr. Farkas József nyugállományú vezérőrnagy
egyetemi magántanár
az MTA doktora

BUDAPEST

-2007-

A tudományos probléma megfogalmazása

A Magyar Honvédség a hagyományos típusú országvédelmi feladatok mellett kiemelt fontosságú feladatként kezeli a nemzetközi béketeremtői s békefenntartói feladatokban való részvételt.

Az új évezred egészségmegőrzésre és betegségmegelőzésre összpontosító egészségpolitikája nemcsak a népegészségügy programjainak, hanem a honvédegszégügy korszerűsítésének alapját is képezi. Az különböző műveletek során, többnemzetiségű haderő struktúrákban kell megteremteni és fenntartani a béke ellátás színvonalához a lehető legközelebb álló egészségügyi biztosítást.

Az egészségügyi felderítés, a katonai és egészségügyi információk elemzése és értékelése határozza meg a preventív egészségügynek, mint a katonagészségügy tartóelemének a minőségét.

A prevenció, egészségfejlesztés minél eredményesebb végrehajtása igényli, hogy a munkaegészségügyi szakterület összetétele és tevékenysége multidiszciplináris legyen (foglalkozás-egészségügyi szakorvos, munkahigiénikus, biztonsági szakember, ergonómus, pszichológus, toxikológus, nemzetgazdasági ágazat szakemberei).

A munkaegészségügy az a tevékenység, mely közreműködik a biztonságos és egészséges munkakörnyezet létrehozásában és fenntartásában, elősegíti az optimális testi és szellemi képesség megőrzését a munkában, a munkának a dolgozók képességeihez, testi és szellemi állapotához való adaptálásánál, továbbá a munkakörnyezeti kockázati tényezők figyelembevételével arra törekszik, hogy a munkavállalók számára az optimális igénybevételt tartósan biztosítsa.

A Magyar Honvédségben a prevenció egészségügyi intézkedéseket olyan szakemberek hozzák meg, akik hazai és külföldi polgári és katonai szakképzésben részesültek, és a békétámogató műveletek aktív résztvevőjeként is szakmai tapasztalatokat szereztek. A munkavégzés során nagy valószínűséggel képesek arra, hogy felismerjék és azonosítsák a terep, a klíma, a különleges környezeti és foglalkozási ártalmak jelentette kockázatokat és veszélyeket. A tevékenységük kiterjed a közegészségügy, járványügy, munka-, és sugáregészségügy, valamint a környezet-egészségügy különböző szakmai területeire.

A hatékony munka előfeltételei a széles körű adat-, és információgyűjtés, statisztikai elemzés – egészségmonitorozás, valamint a jól felszerelt, a kor szakmai színvonalának megfelelő műszerezettséggel rendelkező, a minőségbiztosítási követelményrendszerben magas szinten teljesítő szaklaboratóriumok. A parancsnok tájékoztatása a döntés-előkészítés során, a veszélyeztető és korlátozó átfogó egészségügyi kockázatokról és veszélyekről nagyban elősegíti az állomány egészségkárosodásának megelőzését.

Magyarország csatlakozása az Észak-atlanti Szövetséghez szükségessé teszi az ott elfogadott normák (STANAG) betartásával, hogy a Szövetség egészségügyi rendszerében egyenrangú félként vehessünk részt. Kutatásaim során nem hagyhattam figyelmen kívül, hogy a NATO és a hazai hadvezetés részéről is megfogalmazódott az igény arra, hogy a nemzeti sajátosságok megtartása mellett a Magyar Honvédség Egészségügyi Szolgálatára képes legyen egy egységes, szakmailag magas színvonalú rendszerbe való integrációra. Az igény által megteremtett lehetőséggel élve állapítottam meg kutatómunkám céljait, határoztam meg a módszereket, hajtottam végre a kijelölt gyakorlati lépéseket, majd vontam le a következtetéseket.

**A szakterület kutatása folyamán
az alábbi kérdésköröket kívánom kiemelten tanulmányozni**

- A speciálisnak nevezhető katonai munkakörnyezetben a kockázatbecslés, felismerés, értékelés és a szabályozás egységének vizsgálata.
- Az ember és környezete, illetve munkakörnyezetének vizsgálata – amelyben a honvédség, mint „veszélyes üzem” szerepel.
- A munkával, a munkakörnyezettel, vagyis a foglalkozással összefüggő egészségügyi surveillance lehetőségei.
- A megállapított kockázat ismeretében a megelőzés és egészségmegőrzés alternatíváinak a kidolgozása, a hatékonyság növelésének lehetőségei a Magyar Honvédségben.
- A munkaegészségügy fő tevékenységi köreinek vizsgálata rendkívüli helyzetre való felkészülésben, illetve rendkívüli helyzetben.
- A felkészülés-kiképzés időszak összefüggéseinek elemzése munkaegészségügyi szempontból.

Kutatási célkitűzések

Az elmúlt évek szakmai tapasztalatai alapján megállapítható, hogy hatékony, a honvédegségügy és a MH más területei számára is hasznos munkaegészségügy csak abban az esetben képes a korszerű elvárásoknak megfelelő egészségmegőrző feladatát teljesíteni, ha jól integrálódik mind az egészségügy, mind a katonai feladat-végrehajtás rendszerébe és szervezeteibe.

- A munkaegészségügy kialakulásának és fejlődésének, változásainak állomásaiban hazánkban és külföldön.
- Az Európai Unió, Magyarország és a NATO, valamint az USA hadseregének adott szakterületet érintő jogszabályainak, szabványainak áttekintése, tanulmányozása.
- A honvédegségügyben zajló munkaegészségügyi tevékenységet elemzése és értékelése. Cél a veszélyes kóroki tényezőknek kitett személyi állomány nyomon követése, a lehetséges beavatkozási pontok feltérképezése a hazai felkészülési és kiképzési időszak és a béketámogató műveletek során.
- A katonai feladat-végrehajtás különböző fázisainak vizsgálata, elemzése, értékelése munkaegészségügyi szempontból.
- A (had)műveleti területen alkalmazható szakmai szabályok és elvek összegzése a NATO és USA tapasztalatok és szakanyagok alapján.
- A NATO és EU követelményeknek megfelelő, azonban a hazai szakmai eredményeket, sajátosságokat megőrző komplex program kidolgozása (had)műveleti területre, mely alkalmas a kockázatok előzetes azonosítására (egészségügyi felderítés), valamint a helyszínen, a különböző kockázati tényezőkre vonatkozóan azonosítási pontokat ad a becsléshez, elemzéshez, a kockázatcsökkentéséhez, vagy kiküszöböléséhez, bemutatóval a fejlesztés különböző fokozatait és helyszíneit, összegezve a tapasztalatokat.

- Javaslatokat tette a megváltozott igényekhez alkalmazkodó, korszerű munkaegészségügyi rendszer kialakításához.
- A hatékony, magas szakmai színvonalú munka fejlesztési lehetőségeinek a meghatározása.

Kutatás módszerek

A kitűzött kutatási céljaim megvalósítása érdekében a következő kutatási módszereket alkalmaztam:

- A hazai és nemzetközi szakirodalmat több kutatóhelyen, a lehető legszélesebb körben igyekeztem nyomon követni és feldolgozni. A történelmi tényeket és történéseket – beleértve napjaink aktualitásait is – elemeztem retrospektív módszerek alkalmazásával.
- Törekedtem a vizsgált szakterület vonatkozásában széleskörű adatgyűjtésre, majd az adatok feldolgozására, elemzésére.
- Fontosnak tartottam az érvényben lévő Európai Unió, hazai polgári szabályozók és szakmai anyagok, valamint NATO és USA szabványok, ajánlások, módszertani útmutatók, jegyzetek és tanulmányok megismerését.
- A Magyar Honvédség, a NATO és egyéb bilaterális kapcsolatok révén megismert, az egészségügyi szolgálatok működését, szervezetét, szerkezetét érintő tanulmányok, előírások, szabályzók, doktrínák tanulmányozásával, elemzésével a megfelelő következtéseket levontam.
- Külföldi útjaim, szakmai kapcsolataim, valamint a külföldi missziók során szerzett nemzetközi, illetve hazai tapasztalataimat igyekeztem sokrétűen felhasználni.
- A kutatási területtel kapcsolatos szakmai elképzeléseimet, kutatási részeredményeimet publikációk, tanulmányok formájában, pályázatok, tudományos-szakmai konferenciák keretében, széles katonai és polgári szakmai közeg előtt ismerttettem, annak megvitatását biztosítottam.
- A téma kidolgozása és kutatása során az általános kutatási módszerek közül az analízist, a szintézist, az indukciót és a dedukciót választottam. A hadtudomány specifikus vizsgálati módszerei közül a történelmi eljárást alkalmaztam.
- Összegzett következtetések levonása mellett javaslatokat tettem a fejlesztés további irányvonalaira, ajánlásokat fogalmaztam meg.

Kutatásaimat nem fejeztem be, a kutatási eredményeimet a későbbiekben a szakterületen beépülő fejlesztésekkel felmerülő feladatok függvényében, a konkrét kialakítás menetében kívánom tovább folytatni.

Analizálásomat a kutatási célokban megfogalmazott felosztás szerint végeztem. A hazai és külföldi polgári szakmai, valamint a NATO és USA szakanyagok áttekintése után elemeztem a honvédegségügy adott szakterületének jelenlegi helyzetét. Bemutattam és elemeztem az elképzelésem szerint, a különböző külföldi missziók számára kidolgozott munkaegészségügyi programok fejlesztésének állomásait. Javaslatokat és ajánlásokat tettem a fejlesztés lehetséges irányvonalaira.

Az elvégzett vizsgálat tömör leírása fejezetenként

Az *első fejezetben* áttekintem a munkaegészségügy kialakulását, majd áttekintem az Európai Unióban, Magyarországon és a Magyar Honvédségben a szakterület változásait, fejlődését, időrendben.

A *második fejezetben* a szakmai háttérinformációk közlése után, saját tapasztalataimra támaszkodva készítek helyzetelemzést a katonai munkaegészségügyről, mind a felkészülés mind a végrehajtás időszakában.

A *harmadik fejezetben*, kronológiai sorrendben foglalom össze, hogy 1996 óta, aktív közreműködéssel a különböző külföldi szerepvállalások során hogyan alakult folyamatosan a munkaegészségügyi biztosítás, alkalmazkodva a változó igényekhez, alkalmazva a korszerű hatékony eszközöket, módszereket.

A *negyedik fejezetben* széleskörű polgári és katonai szakirodalmi kutatás, valamint szakmai kapcsolataim, és a külföldi missziók során szerzett nemzetközi, illetve hazai tapasztalataim alapján teszem meg javaslataimat a fejlesztés irányvonalaira vonatkozóan.

Az *utolsó fejezetben* az első négy fejezet alapján felvetett hipotéziseket *összegzem* és átlapítom meg kutatómunkám eredményeit.

Az értekezéssel kapcsolatos alap kutatásokat 2004. január hónapban, a kiegészítő kutatásokat 2005. december végén fejeztem be.

Összegzett következtetések

Disszertációmban a munkaegészségügy *helyzetelemzését* végeztem el. Saját gyakorlati tapasztalataim alapján összefoglalóan *bemutattam* a szakterület ki- és átalakulását az ezredfordulón.

A nemzetközi munkaegészségügy történeti *áttekintése* után *összefoglaltam* a magyarországi (katonai és polgári) szakmai fejlődés főbb lépcsőfokait is.

Összegyűjtöttem, elemeztem és értékeltem az Európai Unió, a NATO és az USA katonai egészségügyi szakirodalmának munkaegészségügyi vetületeit. Disszertációmban elvégeztem a honvédegségügy munkaegészségügyi vetületeinek részletekbe menő, *kritikai elemeket sem mellőző vizsgálatát, elemzését*. Az elemzést *értékelés* követte és *megfogalmaztam következtetéseimet, javaslataimat* a felkészülési időszakra vonatkozóan. Külföldi és hazai, polgári és katonai szakmai anyagok alapján, kiemelt figyelmet fordítva a NATO doktrínákra és szabványokra, rendeltem hozzá a preventív medicina feladatait a béketámogató műveletek különböző szakaszaihoz. A szakterület szabályozói, szakirodalma, tudományos kutatási eredményei, valamint saját tapasztalataim alapján *készítettem el*, munkatársaim közreműködésével, egy minősített időszakban alkalmazható munkaegészségügyi programot.

Személyes műveleti területen szerzett tapasztalataim alapján elemezhettem és értékelhettem az első, rendszerváltás után átalakuló, NATO misszióban aktívan részt vállaló Magyar Honvédség külföldi szerepvállalásainak nagyobb súlypontú vállalkozásait. A szerzett tapasztalatok, a felmerülő munkaegészségügyi igények, valamint a polgári és katonai szakmai változások következtében, vezetésemmel egy munkacsoport *kidolgozott egy új, hatékony környezet és munkaegészségügyi programot*, mely alkalmas a béketámogató műveletek során a veszélyek azonosítására, elemzésére, a kezelésére pedig javaslatokat dolgoz ki.

A tanulmány nemzetközi sikere eredményezte, hogy a protokoll részét képező elektromágneses sugárzás kockázatanalízise felkeltette a NAMSA érdeklődését, és a telepített NATO lokátorok kockázatanalízisének elkészítésére kiírt **pályázatot elnyertük**, és a munkacsoport a feladatot sikeresen végre is hajtotta.

Az évek során gyűjtött tapasztalatok, valamint az eddigi közvetett és közvetlen megerősítő szakmai visszajelzések alapján **tettem javaslatot a munkaegészségügy szervezeti elemeinek átalakítására, a műszerpark és a vizsgálati módszerek fejlesztésére**. Szakmai irányítással **kidolgoztunk egy komplex munkaegészségügyi protokollt**, mely alkalmas a helyi viszonyokra történő adaptálás után a béketámogató műveletekben résztvevő katonai egységek vonatkozásában az előzetes, majd követéses kockázatanalízisre. A protokoll tartalmazza a kockázatanalízis egyes lépéseire vonatkozó módszertani útmutatókat, a műszeres mérések, mintavételezések pontos leírását, az érintett állomány felkészítését a kockázati tényezőkre (előadás és emlékeztető kártyák), az ellenőrzéshez segédanyagokat, az egészségügyi szakállomány részére.

Kutatásaim során a törekvéseim egyik fő vonalát képviselte a **fejlesztés lehetséges módzatainak felkutatása**, melyek biztosíthatják a munkaegészségügyi tevékenység színvonalának folyamatos emelését, a hatékonyabb munka végzését, melyek eredménye a foglalkozási balesetek és sérülések számának csökkenése lehet.

A szakterületem egyik legsürgetőbb területe a veszélyes anyagok kezelése. A vegyi anyagok okozta kockázatok csökkentése komoly kihívás. Dolgozatomban **megfogalmaztam a hazai kémiai biztonsági program** és a NATO ajánlások alapján a katonai kémiai biztonsági alapkövetelményeket a Magyar Honvédségben. Kiemeltem a minőségbiztosítás fontosságát a szakterületen, **ismertettem a minőségbiztosítás feladatait** és felismerve a megfelelő rendszer jelentőségét hadműveleti területen, **javasoltam a minőségügyi rendszer kiterjesztését**.

Felismertem az informatika jelentőségét és lehetőségeit az adott szakterületet illetően, **ismertettem** az új korszak, új találmányát – **az eEgészség programot**.

Konkrét javaslatokkal éltem az egészségfejlesztés területén, azon kívül **indokoltam a hatástanulmányok és egészséghatás vizsgálatok** elvégzésének preferálását a Magyar Honvédségben.

Megfogalmaztam a kutatás-fejlesztés és az oktatás további főbb irányvonalait az általam szükségesnek ítélt területeken.

Új tudományos eredmények

- 1) A hazai polgári és katonai, továbbá a NATO munkaegészségügyi és szakmai anyagainak összehasonlító értékelése alapján elsőként határoztam meg a preventív medicina komplex feladatrendszerét a béketámogató műveletek felkészülési időszakára, és a további szakaszaira egyaránt.
- 2) Kifejlesztettem egy új munkaegészségügyi programot, mely gyakorlati bevezetésre került, és a tapasztalatokat összegző, a NATO felkérésére készített értékelő tanulmányom szakmai tartalmát nemzetközi felhasználásra alkalmasnak minősítették.

- 3) A kutatási eredményeim alapján készített elektromágneses sugárzás kockázatanalízis program meghatározó részét képezi a napjainkban telepítésre kerülő NATO 3D lokátorok kockázatanalízisének.
- 4) Saját, a külföldi missziókban szerzett tapasztalataim, valamint a kapcsolódó kutatási eredményeim alapján kifejlesztettem egy komplex munkaegészségügyi protokollt, mely a helyi viszonyokra történő adaptálás után alkalmas a béketámogató műveletekben részt-vevő katonai egységek személyi állományának az előzetes, majd a követéses kockázatanalízisére.
- 5) Elsőként fogalmaztam meg a honvéd munkaegészségügy fejlesztésének a lehetséges új irányvonalait, amelyek megvalósulása lehetővé teszi a professzionális magyar haderőnek, a szakterületet érintő integrációját, mind az európai szabványoknak megfelelő polgári, mind a NATO egészségügyi rendszerébe

Az értekezés gyakorlati felhasználhatósága, ajánlások

- 1.) Az értekezés anyaga felhasználható a katonaegészségügyi képzések, továbbképzések során a munkaegészségügyi szakterület ismertetésére a mai Magyar Honvédségben.
- 2.) Kiindulási alapját képezheti - a munkaegészségügy fejlesztése során – a szervezeti átalakításoknak.
- 3.) A felkészülés, illetve a béketámogató műveletek alkalmával a kockázatanalízis, a parancsnok számára, a döntés-előkészítés során, a művelet sikerét is befolyásoló tényező. Javaslom az értekezésemben megfogalmazottakat a parancsnoki továbbképzések keretei között ismertetni.
- 4.) A hazai és külföldi polgári, valamint a NATO és az USA katonai szakanyagainak bemutatása segítheti a határterületek és a munkaegészségügy közötti kapcsolatok felismerését az interakció képesség erősítését.

Meggyőződésem, hogy sürgős lépéseket kell tennie a szakterület összes érintett és cselekvésre képes résztvevőjének az egészséget támogató környezet kialakítására. A hallatlanul gyors társadalmi, gazdasági, technikai és kulturális változásokkal lépést kell tartani, azokat időben fel kell ismerni.

Értekezésemben a kitűzött kutatási célokat a megjelölt kutatási módszerek alkalmazásával megvalósítottam. Olyan összegzett következtetéseket és ajánlásokat fogalmaztam meg, továbbá olyan új tudományos eredményeket értem el, amelyek a honvédegészségügyön belül a katonai munkaegészségügy vonatkozó területein hozzájárulhatnak a professzionális haderő igényeinek jobb kielégítéséhez.

Publikációs jegyzék

- Békési Livia: A foglalkozás-egészségügy jelene és jövője a Magyar Honvédségben Hadtudományi Tájékoztató 1998/10. pp.:5-39.
- Békési Livia: Foglalkozás- egészségügy a Magyar Honvédségben, Honvédorvos Supplementum 1999/1 pp.:38-44. Hadtudományi Tájékoztató 1999/3. pp.:38-44.
- Faludi Gábor, Békési Livia, Barabás Károly, Halász László: A toxinok, mint biológiai harcanyagok, Honvédorvos1999/4. pp.:192-211.
- Békési Livia: Munkaegészségügy a Magyar Honvédségben, Kard és toll (Válogatás a hadtudomány doktoranduszainak tanulmányaiból) 2000. pp.: 47-56.
- Békési Livia: A Honvédegészségügy szerepe az egészségmegőrzés területén, Hadtudományi Tájékoztató 2000/2. pp.:
- Békési, L.: Role of defence healthcare in the field of public health sadavoiding disease
- Hadtudományi tájékoztató (Tudományos Kutató Műhelyek fóruma) 2000/4. pp.:171-192.
- Békési Livia: Munkaegészségügy – katonadolog?, Tisztiorvos- IV. évfolyam 2001. február – március, pp.:23-27.
- Békési Livia, Faludi Gábor, Halász László: Kockázatbecslés és értékelés minősített időszakban, Honvédorvos 2001/1-2. pp.: 31-52.
- Békési Livia: A katonai tevékenységgel kapcsolatos kémiai veszélyforrások, Tanulmánygyűjtemény (Válogatás a Honvédelmi Minisztérium 2002. évi kutatási eredményeit összegző tanulmányokból, pályázatokból) 2. kötet 2003. pp.:187-196.
- Békési Livia: Az átalakuló munkaegészségügy helyzetértékelése a Magyar Honvédségben, Honvédorvos 2004. (57) 2. pp.:210-224.
- Békési Livia: A foglalkozás –egészségügy jelene és jövője a Magyar Honvédségben a NATO csatlakozás tükrében – MH Tudományszervező Tanács – Központi Tudományos Pályázat, 1998. Különdíj
- Békési Livia: Prevenció 2000 - A honvédegészségügy szerepe az egészségmegőrzés és betegségmegelőzés területén - MH Tudományszervező Tanács – 1999. évi Tudományos Pályázat, 1999. Különdíj
- Békési Livia: Munkahigiéne és foglalkozás-egészségügy a NATO csatlakozás után – HVK Tudományszervező Osztály – Foglalkozás-egészségügyi kutatóműhely, 2000.
- Békési Livia, Meglécz Katalin: A munkaegészségügy jelene és jövője a Magyar Honvédségben, Módszertani segédlet - HVK Tudományszervező Osztály, Foglalkozás-egészségügyi Kutatóműhely, 2000.
- A honvédelmi tárca részvétele az „Egészséges nemzetért Népegészségügyi Program”-ban – 8. Egészséges környezet kialakítása, 2001

- Békési Livia: Munkaegészségügy a Magyar Honvédségben - HVK Tudományszervező Osztály – Foglalkozás-egészségügyi kutatóműhely, 2001.
- Békési Livia: A katonai tevékenységgel kapcsolatos kémiai veszélyforrások – HM Tudományszervező Főosztály, Humán Factor és Medicina program, 2002.
- Békési, L., Friedmanszky, Zs.: Examination of Sanitary Conditions of Work Sites and Environment in Kosovo (Summary of Conclusions) – NATO COMEDS, Brussel, 2003.
- Bognár, T., Békési, L.: Protocol of the labour hygiene of the radar station, NATO NAMSA, Brussel, 2004.
- Foglalkozás-egészségügy a Magyar Honvédségnél – „Adjunk esélyt magunknak!” Preventív medicina helye és szerepe a Magyar Honvédségben – című konferencia, HVK Tudományszervező Osztály, HVK Egészségügyi Csoportfőnökség, Budapest, 1999.
- Tapasztalatok háborús helyzetben és annak következtében kialakult nagy tömegeket érintő katasztrófa helyzetben – „Katasztrófa – medicina Konferencia”, MTA Közlekedéstudományi Egyesület, Budapest, 2000.
- Egészségmegőrzés és betegségmegelőzés napjainkban és a jövőben - HM HVK Tudományszervező Osztály Tudományos konferenciája, Budapest, 2000.
- Foglalkozás-egészségügy, munkahigiéne – katonadolog? - Magyar Munkahigiénikusok Társasága XVIII. Kongresszusa, Budapest, 2000.
- A Munkaegészségügy jelene és jövője a Magyar Honvédségben – a Magyar Tudomány Napja 2000 – című rendezvénysorozat, Budapest, 2000.
- Háború és Béke – A munkaegészségügy lehetőségei a Magyar Honvédségben - Népegészségügyi Tudományos Társaság (NETT) XI. Nagygyűlése, Nyíregyháza, 2002.
- Environmental Health Concerns in Kosovo - The Hungarian Experiences (Col. Faludi- Lt. Col. Békési) , Brussel, COMEDS 2003.
- A munkaegészségügy lehetőségei a mai honvédegeszségügyben - MH Orvosi Tudományos Tanács (MH OTT) Tudományos konferenciája, Budapest, 2003.
- Környezetegészségügyi terhelés békefenntartás során - Magyar Katonai-, és Katasztrófaorvostani Társaság tudományos konferenciája, Budapest, 2003.
- A honvédegeszségügy szerepe az egészségmegőrzés és a betegségmegelőzés területén - Magyar Katonai-, és Katasztrófaorvostani Társaság tudományos konferenciája, Budapest, 2004.
- Egészségi kockázatbecslés béketeremtő és békefenntartó műveletek során - Magyar Munkahigiénikusok Társasága 2004. évi Kongresszusa, Nyíregyháza, 2004.
- A honvédegeszségügy pozicionálása szövetségi és hazai változások tükrében – Kreditpontos szakmai továbbképzés, Göd, 2005.
- Egészségügyi felderítés = megfelelő közegészségügyi-járványügyi biztonsági - Magyar Higiénikusok Társasága XXXVI. Vándorgyűlés, Siófok, 2006.
- Személyi,- elhelyezés,- ivóvíz,- élelmiszerhigiénés feladatok rendkívüli helyzetben – SOTE ÁOK Honvéd-Katasztrófaorvostani és Oxiológiai tanszék, szakvizsga előkészítő tanfolyam

Szakmai önéletrajz

1963. november 28-án születtem Budapesten.

1990-ben végeztem a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Általános Orvos Karán honvédelmi ösztöndíjasként.

1990. 10. 01 és 1992. 10. 01. között a honvédegeszségügy csapattagozatánál teljesítettem szolgálatot hivatásos orvosként.

1992. 10. 01-től a Magyar Honvédség Közegészségügyi Intézetében Járványügyi – Mikrobiológiai osztályon, mikrobiológus helyen alorvosként dolgoztam. Ebben a beosztásban feladatom volt többek között a Magyar Honvédség Nemzetközi Oltóközpontjának vezetése, részt vettem a külföldi missziók személyi állományának egészségügyi felkészítésében.

Aktívan közreműködtem a magyar SFOR kontingens közegészségügyi – járványügyi biztosításában, beleérve a védőoltási tevékenységet és a szükséges mikrobiológiai vizsgálatok végzését.

1997. 11. 01-én neveztek ki a Magyar Honvédség Egészségvédelmi Intézet Közegészségügyi osztály foglalkozás-egészségügyi laboratórium vezető főorvosává, osztályvezető helyettesé, melynek keretében feladatom a honvéd foglalkozás-egészségügyi szolgálat rendszerének kiépítése a NATO elvárásoknak megfelelően.

1999-ben a koszovói válság idején részt vettem a NATO „Szövetséges menedék” műveletében, Albániában (AFOR), ahol a menekültáradat és a helyszínen szolgálatot teljesítő erők közegészségügyi- járványügyi biztosítását láttuk el.

1999-ben a megalakuló Foglalkozás-egészségügyi Orvosi Osztály vezetőjévé neveztek ki.

2001-ben a Magyar Honvédség mb. foglalkozás-egészségügyi főszakorvosa, egyben az intézet foglalkozás-egészségügyi igazgatója lettem.

2003-ban a pályáztam és nyertem el a Magyar Honvédség főepidemiológusi és az intézet közegészségügyi igazgatói beosztását, majd a MH Közegészségügyi Járványügyi Szolgálat helyettes tisztifőorvosi megbízását.

Beosztásomból és munkakörömből adódóan feladatom és egyben kötelességem a MH közegészségügyi-járványügyi biztonságának felügyelete itthon és a külföldi szolgálatteljesítések alkalmával.

1995-ben közegészségtan – járványtan szakvizsgát,

1997-ben tisztiorvosi vizsgát,

1997-ben honvédorvostan – katasztrófa orvostan szakvizsgát tettem.

1999-ben nyertem felvételt a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Karára, Phd. képzésre.